

NOWA PODSTAWA
PROGRAMOWA

8

WCZORAJ
I DZIŚ

Zeszyt ćwiczeń

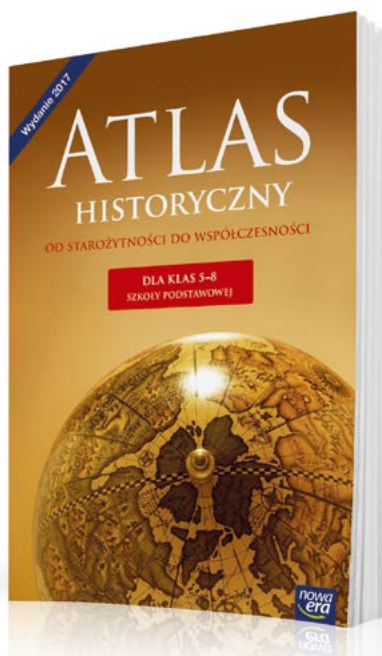
DO HISTORII
DLA KLASY ÓSMEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ

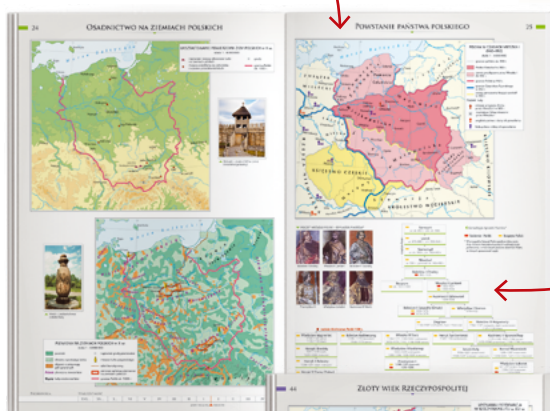
nowa
era

Atlas historyczny

Atlas *Od starożytności do współczesności* to nieoceniona pomoc w nauce historii w klasach 5–8 szkoły podstawowej. Ułatwia kształcenie ważnej umiejętności przedmiotowej – lokalizacji czasowo-przestrzennej wydarzeń historycznych z dziejów Polski, Europy i świata.

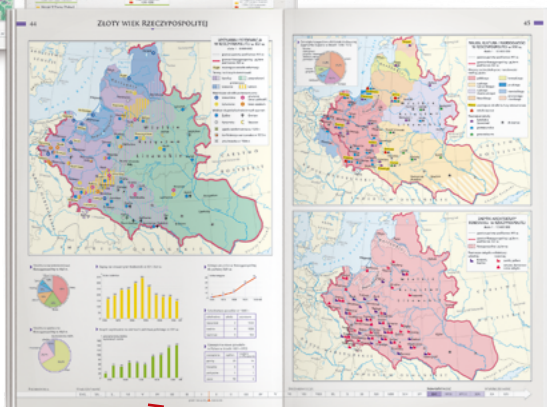

Okolo 200 czytelnych map, które prezentują najważniejsze wydarzenia i zjawiska polityczne, gospodarcze, społeczne i kulturalne.

Dodatkowe informacje w postaci danych statystycznych, zdjęć, rysunków i schematów.

Oś czasu pozwala umiejscowić dane wydarzenia w określonym momencie historycznym, wspierając rozwój umiejętności związanych z posługiwaniem się chronologią.

8

WCZORAJ
I DZIŚ

Katarzyna Panimasz
Elżbieta Paprocka
Krzysztof Jurek

Zeszyt ćwiczeń

DO HISTORII
DLA KLASY ÓSMEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ

*nowa
era*

Twoje mocne strony

WCZORAJ I DZIŚ

Zeszyt ćwiczeń jest skorelowany z podręcznikiem do historii dla klasy ósmej szkoły podstawowej *Wczoraj i dziś* dopuszczonym do użytku szkolnego i wpisanym do wykazu podręczników przeznaczonych do kształcenia ogólnego do nauczania historii w klasie ósmej.

Numer ewidencyjny podręcznika w wykazie MEN: 877/5/2018

Nabyta przez Ciebie publikacja jest dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy o przestrzeganie praw, jakie im przysługują. Zawartość publikacji możesz udostępnić nieodpłatnie osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie umieszczaj jej w internecie. Jeśli cytujesz jej fragmenty, to nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. Możesz skopiować część publikacji jedynie na własny użytek.

Szanujmy cudzą własność i prawo. Więcej na www.legalnakultura.pl

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o. 2018
ISBN 978-83-267-3322-2

Wydanie drugie
Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna: Krzysztof Mrozowski, Arkadiusz Wasilewski.

Współpraca redakcyjna: Michał Błaut. **Redakcja językowa:** Aleksandra Bednarska.

Projekt okładki: Maciej Galiński, Aleksandra Szpunar, Paulina Tomaszewska.

Projekt graficzny: Aleksandra Szpunar. **Ilustracje:** Krzysztof Mrawiński, Elżbieta Buczkowska, Ewa Sowulewska, Rafał Buczkowski. **Nadzór artystyczny:** Kaia Juszczak.

Realizacja projektu graficznego: Piotr Michniewicz, Mateusz Wysiecki.

Mapy: Zespół kartograficzny NE.

Fotoedycja: Magdalena Dzwonkowska, Paulina Łukaszewska.

Zdjęcia pochodzą ze zbiorów:

Agencja Gazeta/Michał Łepek s. 94; **BE&W:** Alamy/Mirrorpix/Trinity Mirror s. 62 (Nowy Jork), Alamy/VintageCorner s. 20 (Hiroszima), bpk s. 12, The Granger Collection s. 14, 47, 52, 53, 56, 58, 63, 67, ullstein bild s. 49 (mur), ullstein bild/Gadewoltz s. 49 (Peter Fechter), ullstein bild/Voller Ernst s. 20 (Armia Czerwona), World History Archive s. 66; **BUW/ Cabinet Rycin Biblioteki Uniwersyteckiej** s. 29 (karykatura); **East News:** s. 79 (Żądamy chleba), AFP s. 62 (Londyn), AKG Images s. 63, AP s. 9, Fotolink/AP s. 37 (żołnierze w okopach), 62 (Sztokholm), Laski Diffusion/Max Ehler s. 23, Rex Features/Tamara Beckwith s. 109 (Nowy Jork), SIPA/Setboun s. 101, Sovfoto/UIG s. 50, Tomasz Mysłuk s. 110 (Kwaśniewski), Wojtek Laski s. 110 (Wałsa); **Forum:** Foka s. 70 (repatrianci), ITAR-TASS/Mihail Pochuyev s. 109 (Kijów), Leszek Kasprzak s. 92 (druga Japonia), 102, Łukasz Głowala s. 113 (euroentuzjaści), Piotr Mecik s. 76, 85, TopFoto s. 20 (Hitler); **Gallo Images Poland/Getty Images:** Anadolu Agency/Dursun Aydemir s. 104, Bettmann s. 79 (Fiat, tłum na ulicy), Popperfoto s. 23, Staff/David Silverman s. 109 (Banksy), ullstein bild s. 22; **Instytut Pamięci Narodowej** s. 39; **Karta:** s. 92 (WRONa), 98, 100, Instytut Polski i Muzeum im. Gen. Sikorskiego w Londynie (okładka), s. 27, 29 (Pawiak), 37 (umundurowanie żołnierzy), Instytut Polski i Muzeum im. Gen. Sikorskiego w Londynie/Kronika 15 Wielkiego Batalionu Strzelców „Wilków”, tom III s. 43; **Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”** s. 90; **PAP:** Andrzej Kossobudzki-Orłowski s. 101, CAF s. 77, Damazy Kwiatkowski s. 110 (Mazowiecki), EPA s. 109 (Londyn), 113 (Irak), Itar-Tass s. 79 (Precz z dyktatorem), Janusz Mazur s. 112, Jerzy Baranowski s. 69, Radek Pietruszka s. 120 (Unia Wolności), Stanisław Gawliński s. 87 (wiec); **Poczta Polska** s. 87 (znaczk); **Polona** s. 30, 32, 33, 75; **Reporter:** Andrzej Iwańczuk s. 120 (KLD, Porozumienie Centrum), Maciej Podsiadlik s. 113 (euroscceptcy), Marek Domiński s. 13, MSF s. 110 (Kaczyński); **www.straty.pl** s. 25; **Zakład Narodowy im. Ossolińskich** s. 70 (plakat).

Wydawnictwo dołożyło wszelkich starań, aby odnaleźć posiadaczy praw autorskich do wszystkich utworów zamieszczonych w podręczniku. Pozostałe osoby prosimy o kontakt z Wydawnictwem.

Nowa Era Sp. z o.o.

Aleje Jerozolimskie 146 D, 02-305 Warszawa
www.nowaera.pl, e-mail: nowaera@nowaera.pl
Centrum Kontakt: 801 88 10 10, 58 721 48 00

Druk i oprawa: DRUK-SERWIS Sp. z o.o. Ciechanów

SPIS TREŚCI

I II WOJNA ŚWIATOWA

1. Napaść na Polskę.....	4
2. Podbój Europy przez Hitlera i Stalina.....	6
• Tajemnice minionego wieku – Dlaczego Niemcy nie zdobyli Anglii?.....	8
3. Wojna III Rzeszy z ZSRS.....	10
4. Polityka okupacyjna III Rzeszy.....	12
5. Wojna poza Europą.....	14
6. Droga do zwycięstwa.....	16
7. Koniec II wojny światowej.....	18
Podsumowanie rozdziału I.....	20

II POLACY PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ

1. Dwie okupacje.....	24
2. Władze polskie na uchodźstwie.....	26
3. Polskie Państwo Podziemne.....	28
• Tajemnice minionego wieku – Akcje polskiego ruchu oporu.....	30
4. Społeczeństwo polskie pod okupacją.....	32
5. Akcja „Burza” i powstanie warszawskie.....	34
6. Polacy w koalicji antyhitlerowskiej.....	36
7. Sprawa polska pod koniec wojny.....	38
Podsumowanie rozdziału II.....	40

III ŚWIAT PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ

1. Powojenny podział świata.....	44
2. Początek zimnej wojny.....	46
• Tajemnice minionego wieku – Mur berliński.....	48
3. Za żelazną kurtyną.....	50
4. Daleki Wschód po II wojnie światowej.....	52
5. Rozpad systemu kolonialnego.....	54
6. Konflikt na Bliskim Wschodzie.....	56
7. Zimna wojna i wyścig zbrojeń.....	58
8. Droga ku wspólnej Europie.....	60
9. Przemiany społeczne i kulturowe w drugiej połowie XX wieku.....	62
Podsumowanie rozdziału III.....	64

IV POLSKA PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ

1. Początki władzy komunistów w Polsce.....	68
• Tajemnice minionego wieku – Jak Polacy zasiedlali Ziemię Odzyskaną?.....	70
2. Opór społeczny wobec komunizmu.....	72
3. Powojenna odbudowa.....	74
4. Polska w czasach stalinizmu.....	76
5. Polski Październik.....	78
6. PRL w latach 1956–1970.....	80
7. Polska w latach 70. XX wieku.....	82
Podsumowanie rozdziału IV.....	84

V UPADEK KOMUNIZMU

1. Początki opozycji demokratycznej w Polsce.....	88
2. Powstanie „Solidarności”.....	90
3. Stan wojenny i schyłek PRL.....	92
• Tajemnice minionego wieku – Jak Pomarańczowa Alternatywa walczyła z komunizmem?.....	94
4. Rozpad bloku wschodniego.....	96
5. Początek III Rzeczypospolitej.....	98
Podsumowanie rozdziału V.....	100

VI POLSKA I ŚWIAT W NOWEJ EPOCE

1. Europa po rozpadzie ZSRS.....	104
• Tajemnice minionego wieku – Terroryzm czeczeński.....	106
2. Konflikty na świecie po 1989 roku.....	108
3. Polska w latach 90. XX wieku.....	110
4. Polska w NATO i UE.....	112
5. Świat w erze globalizacji.....	114
6. Wyzwania współczesnego świata.....	116
Podsumowanie rozdziału VI.....	118

VI. Polska i świat w nowej epoce

1 Europa po rozpadzie ZSRS

Rozwiąż
dodatkowe
zadanie
docwiczenia.pl
Kod: H8PB2G

Na dobry początek

- 1 Podkreśl nazwy państw, które powstały w wyniku rozpadu Jugosławii.

Albania, Bośnia i Hercegowina, Chorwacja, Czarnogóra, Grecja, Serbia, Słowacja, Słowenia

- 2 Przyjrzyj się fotografii i rozstrzygnij, czy została ona wykonana przed rozszerzeniem NATO w 1999 r., czy po nim. Uzasadnij odpowiedź.

Flagi państw Paktu Północnoatlantyckiego przed Kwaterą Główną NATO w Brukseli.

- 3 Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Siły NATO podjęły interwencję zbrojną podczas konfliktu

- A. w Kosowie.
B. w Czeczenii.

- C. w Gruzji.
D. na Ukrainie.

- 4 Przyporządkuj przedstawione w tabeli wydarzenia do właściwych skutków. Wybierz je spośród określeń oznaczonych literami A–D. W każdym wierszu tabeli zaznacz literę, którą oznaczono wybrany skutek.

Wydarzenia	Skutki			
	A	B	C	D
I wojna czeczeńska	A	B	C	D
pomarańczowa rewolucja	A	B	C	D
aneksja Krymu	A	B	C	D

- A. zawieszenie członkostwa Rosji w G8
 B. oderwanie od Gruzji części terytorium
 C. powtórzenie wyborów na prezydenta Ukrainy
 D. militarna klęska wojsk rosyjskich

- 5 Wpisz we właściwe rubryki imiona i nazwiska przywódców wymienionych krajów. Wybierz ich spośród podanych poniżej postaci, a następnie otocz kółkiem tych, którzy w okresie swoich rządów podjęli ścisłą współpracę z Federacją Rosyjską.

Dżochar Dudajew, Wiktor Janukowycz, Wiktor Juszczenko, Ramzan Kadyrow,
 Aleksandr Łukaszenko, Micheil Saakaszwili, Eduard Szewardnadze

Białoruś	Czeczenia	Gruzja	Ukraina

- 6 Zapoznaj się z tekstem źródłowym. Następnie dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie 1., 2. lub 3.

Fragment wystąpienia Władimira Putina, 25 kwietnia 2005 r.

Rozpad ZSRR był nie tylko największą katastrofą geopolityczną XX wieku, ale również prawdziwym dramatem dla Rosjan. Miliony naszych rodaków znalazły się poza granicami Rosji, oszczędności obywateli straciły na wartości, stare ideały zostały zburzone.

Zdaniem Władimira Putina rozpad Związku Sowieckiego był dla Rosjan procesem bardzo

A.	pozytywnym,	ponieważ	1.	upadła okrutna dyktatura komunistyczna, która doprowadziła do tragedii milionów ludzi.
			2.	rozszarpał się system polityczny, który dawał narodowi rosyjskiemu poczucie bezpieczeństwa i jedności.
B.	negatywnym,		3.	zniknęło z mapy świata potężne imperium, które mogło w każdej chwili przystąpić do wojny nuklearnej.

TAJEMNICE MIN

Terroryzm czeczeński

- 1** Uporządkuj chronologicznie zamachy, które przeprowadzono w miejscach oznaczonych literami A–D. Wpisz właściwą literę w odpowiednie miejsce na osi czasu.

A. Biesłan   B. Budionnowsk   C. Wołgodońsk   D. Moskwa-Dubrowka

- 2** Uzupełnij poniższy tekst. Przyporządkuj do każdego zdania właściwe uzupełnienie spośród oznaczonych literami A–C.

Do zakończenia I wojny czeczeńskiej po myśli bojowników czeczeńskich przyczyniła się ich akcja przeprowadzona w 2.1. _____. Po nieudanej próbie odbicia zakładników siłą, podczas rozmowy telefonicznej z przywódcą czeczeńskich zamachowców Szamilem Basajewem, w imieniu Rosji 2.2. _____ wyraził zgodę na zawieszenie broni i podjęcie rokowań pokojowych. Cztery lata później pretekstem do rozpoczęcia przez Rosję II wojny czeczeńskiej stały się zamachy przeprowadzone w 2.3. _____. Nierozstrzygnięte jednak pozostaje, czy za tymi aktami terroryzmu stali Czeczeni, czy też zostały one zainspirowane przez 2.4. _____.

2.1. A. Biesłanie   B. Budionnowsku   C. Moskwie na Dubrowce

2.2. A. Wiktor Czernomyrdin   B. Borys Jelcyn   C. Władimir Putin

2.3. A. stolicy wówczas niezależnej Czeczenii – Grozным
B. kilku miastach położonych na obszarze Federacji Rosyjskiej.
C. kilku stolicach niepodległych państw kaukaskich.

2.4. A. służby specjalne Rosji   B. islamskich terrorystów   C. amerykański wywiad

- 3** Dokończ poniższe zdania. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Podczas akcji terrorystycznych w Budionnowsku, Moskwie-Dubrowce i Biesłanie

- A. bojownicy czeczeńscy uwolnili wszystkich zakładników.
B. rozwiązano problem bez przemocy dzięki negocjacjom.
C. interweniowali specjaliści wysłannicy ONZ.
D. rosyjskie siły specjalne przeprowadziły szturm.

IONEGO WIEKU

4 Zapoznaj się z mapą i wykonaj polecenia.

Mapa polityczna krajów Kaukazu, 2018 r.

a) Zamaluj na czerwono obszar Czeczenii.

b) Wpisz w każdą pustą kratkę na mapie literę odpowiadającą wymienionemu obiektowi, który stał się celem ataku terrorystycznego w danym mieście.

A. szpital.

C. szkoła.

B. teatr.

D. budynek mieszkalny.

c) Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe. Zaznacz literę „P” przy zdaniach prawdziwych, a „F” – przy fałszywych.

Po wojnie zakończonej w 2009 r. Czeczenia stała się autonomicznym krajem w ramach Federacji Rosyjskiej.	P	F
Czeczeńscy zamachowcy przeprowadzali akcje na obszarze kontrolowanym przez Rosję.	P	F
Czeczenia to kraj położony przy północnej granicy Azerbejdżanu.	P	F

Na dobry początek

1 Dokończ zdania. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W reakcji na zamachy z 11 września 2001 r. siły USA i ich sprzymierzeńców wkroczyły do

- A. Afganistanu.   B. Iraku.   C. Iranu.   D. Somalii.

Skutkiem rozbicia politycznego Somalii stała się

- A. radykalizacja Hamasu   C. aktywność talibów.
B. polityka apartheidu.   D. działalność piratów.

Polityka apartheidu polegała na

- A. równouprawnieniu ludności bez względu na kolor skóry.
B. segregacji ludności pod względem koloru skóry.
C. uprzywilejowaniu ludności czarnoskórej.
D. neokolonizacji krajów afrykańskich.

2 Zapoznaj się z mapą i wykonaj polecenia.

Mapa Ukrainy, 2018 r.

a) Zamaluj na czerwono i podpisz część obszaru Ukrainy, która została zaanektowana przez Rosję w 2014 r.

★ b) Podkreśl nazwy dwóch stolic ukraińskich obwodów, w których separatyści wspierani przez Rosję zbuntowali się przeciwko rządowi ukraińskiemu.

- 3 Uporządkuj chronologicznie wydarzenia przedstawione na zdjęciach. Wpisz właściwą literę w odpowiednim miejscu na osi czasu.

Londyn

Kijów

Nowy Jork

- 4 Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe. Zaznacz literę „P” przy zdaniach prawdziwych, a „F” – przy fałszywych.

Od lat 80. XX w. rządzący komuniści chińscy przeprowadzili przy wsparciu USA głębokie reformy gospodarcze, które przyniosły ogromny wzrost PKB.	P	F
Masakra na placu Tian’anmen nastąpiła wskutek decyzji komunistycznych władz Chin o siłowym zdławieniu pokojowych protestów antyrządowych.	P	F
Na przełomie XX i XXI w. gospodarka ChRL utraciła czołową pozycję wśród najpotężniejszych gospodarek na świecie.	P	F
Gwałtowny wzrost gospodarczy w Chinach i Japonii rozpoczął się w tym samym czasie.	P	F

- 5 Zapoznaj się z fotografią i wyjaśnij symboliczną wymowę graffiti, odnosząc się do sytuacji w tym regionie świata.

Graffiti w Betlejem z pierwszego dziesięciolecia XXI w. przypisywane słynnemu twórcy sztuki ulicznej Banksy’emu.

---

3 Polska w latach 90. XX wieku

Rozwiąż
dodatkowe
zadanie
docwiczenia.pl
Kod: H8EWW6

Na dobry początek

1 Podkreśl nazwy partii postsolidarnościowych.

Porozumienie Centrum, Unia Wolności, Socjaldemokracja Rzeczypospolitej Polskiej, Sojusz Lewicy Demokratycznej, Kongres Liberalno-Demokratyczny, Unia Demokratyczna

2 Dokończ zdania na podstawie fotografii z kampanii prezydenckich po 1989 r.

Kampanię polityka, który nigdy nie zwyciężył w wyborach prezydenckich, ilustruje zdjęcie

- A. 1.   B. 2.   C. 3.   D. 4.

Pierwszym prezydentem wybranym po 1989 r. w wyborach powszechnych został kandydat ukazany na zdjęciu

- A. 1.   B. 2.   C. 3.   D. 4.

Jedynego kandydata wywodzącego się z partii postkomunistycznej prezentuje fotografia

- A. 1.   B. 2.   C. 3.   D. 4.

Przed startem w wyborach prezydenckich premierem był kandydat ze zdjęcia

- A. 1.   B. 2.   C. 3.   D. 4.

Zwycięzcą, który objął urząd prezydenta w XXI w., był kandydat widoczny na fotografii

- A. 1.   B. 2.   C. 3.   D. 4.

- 3** Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe. Zaznacz literę „P” przy zdaniach prawdziwych, a „F” – przy fałszywych.

Plan Balcerowicza miał na celu przekształcenie polskiej gospodarki z socjalistycznej w kapitalistyczną.	P	F
Lustracja miała polegać na ujawnieniu historii kontaktów polityków z dawną Służbą Bezpieczeństwa PRL.	P	F
W 1990 r. „wojna na górze” została ogłoszona przez braci Kaczyńskich w celu osłabienia pozycji politycznej Lecha Wałęsy.	P	F
Główne cztery reformy koalicyjnego rządu AWS i Unii Wolności dotyczyły służby zdrowia, emerytur, szkolnictwa i administracji.	P	F

- 4** Wstaw znak „x” obok skutków reform ministra Leszka Balcerowicza na początku lat 90. XX w.

☐ szybki spadek bezrobocia	☐ poprawa jakości towarów i usług
☐ zwiększenie hiperinflacji	☐ ograniczenie konkurencji w handlu
☐ upadek nierentownych przedsiębiorstw państwowych	☐ powstanie wielu przedsiębiorstw prywatnych

- 5** Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj polecenia.

W trosce o byt i przyszłość naszej Ojczyzny, odzyskawszy w 1989 roku możliwość suwerennego i demokratycznego stanowienia o Jej losie, my, Naród Polski – wszyscy obywatele Rzeczypospolitej, [...] pomni gorzkich doświadczeń z czasów, gdy podstawowe wolności i prawa człowieka były w naszej Ojczyźnie łamane, [...] w poczuciu odpowiedzialności przed Bogiem lub przed własnym sumieniem, ustanawiamy Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej.

- a)** Podaj dzień, miesiąc i rok uchwalenia przez parlament aktu prawnego, z którego pochodzi zacytowany fragment tekstu.

- b)** Określ, do jakich okresów z historii Polski odwołali się twórcy niniejszego aktu w podkreślonym stwierdzeniu.

- c)** Wyjaśnij, jaką wartość dla twórców dokumentu miały wydarzenia z 1989 r.

---

4 Polska w NATO i UE

Rozwiąż
dodatkowe
zadanie
docwiczenia.pl
Kod: H8PV8R

Na dobry początek

- 1 Spośród poniższych wydarzeń oznaczonych literami A–D wybierz wydarzenie chronologicznie pierwsze i wydarzenie chronologicznie ostatnie. W tabeli zaznacz litery, którymi oznaczono wybrane wydarzenia.

Wydarzenie chronologicznie pierwsze	A	B	C	D
Wydarzenie chronologicznie ostatnie	A	B	C	D

- A. przyjęcie Traktatu nicejskiego
B. wstąpienie Polski do NATO
C. przystąpienie Polski do Unii Europejskiej
D. rozwiązanie Układu Warszawskiego

- 2 Zapoznaj się z fotografią i tekstem źródłowym, a następnie wykonaj polecenia.

- a) Określ, z jakiego wydarzenia pochodzą zdjęcie i tekst.
- _____
- _____

Fragment przemówienia Lecha Wałęsy

Dzień 17 września stał się w polskich dziejach datą bolesną i złowieszczą, otwierając drogę, która wiodła Polaków do więzień i łagrów, do Katynia, do męki, poniżenia i zniewolenia. [...] Dzisiejszy dzień, właśnie dzień 17 września 1993 roku, kończy pewną epokę w naszej wspólnej historii. Dopełnia się miara sprawiedliwości dziejowej. Na terytorium Państwa Polskiego nie ma już obcych wojsk. Suwerenność Rzeczypospolitej uzyskuje potwierdzenie ostateczne.

- b) Wyjaśnij, jakie znaczenie dla państwa polskiego miało to wydarzenie.
- _____
- _____

- c) Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie 1., 2. lub 3.

W dniu, w którym odbyło się przedstawione w źródłach wydarzenie, przypadła

A.	54. rocznica	rozpoczęcia sowieckiej agresji na Polskę, do czego nawiązał prezydent poprzez przypomnienie o polityce ZSRS wobec Polaków w okresie	1.	wojny polsko-bolszewickiej.
B.	73. rocznica		2.	dwudziestolecia międzywojennego.
			3.	II wojny światowej.

- 3** Przyjrzyj się fotografiom i uzupełnij tabelę. Określ, która fotografia przedstawia manifestację eurosceptyków, a która – euroentuzjastów. Następnie przyporządkuj hasła związane z poglądami uczestników poszczególnych zgromadzeń oraz wskaż, która strona zwyciężyła w referendum.

Manifestacje, które odbyły się w Polsce przed referendum europejskim w 2003 r.

Hasła:

- A. Biurokracja europejska niszczy tradycje narodowe!
- B. Otwórzmy drzwi do legalnej pracy na Zachodzie!
- C. Unia Europejska to drugi Związek Sowiecki!
- D. Europa szansą Polski na szybki rozwój!
- E. Nie rezygnujemy z niepodległości!
- F. Wykorzystajmy fundusze UE do poprawy życia obywateli!

	Fotografia (numer)	Hasła (litery)	Wynik referendum (wygrana/przegrana)
euroentuzjaści			
eurosceptycy			

- ★ 4** Dokończ zdanie na podstawie fotografii. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Widoczni na fotografii żołnierze należeli do armii, która włączyła się do działań wojskowych w celu

- A. wypełnienia misji pokojowej powierzonej przez ONZ.
- B. realizacji strategicznej operacji sił NATO.
- C. wsparcia interwencji militarnej swojego sojusznika – USA.
- D. wywiązania się z zobowiązań ciążących na państwach UE.

Irak, 2003 r.

5 Świat w erze globalizacji

Rozwiąż
dodatkowe
zadanie
docwiczenia.pl
Kod: H8R5HM

Na dobry początek

1 Wstaw znak „x” w kratki obok cech kultury masowej.

prosty przekaz

nastawienie na przeciętnego odbiorcę

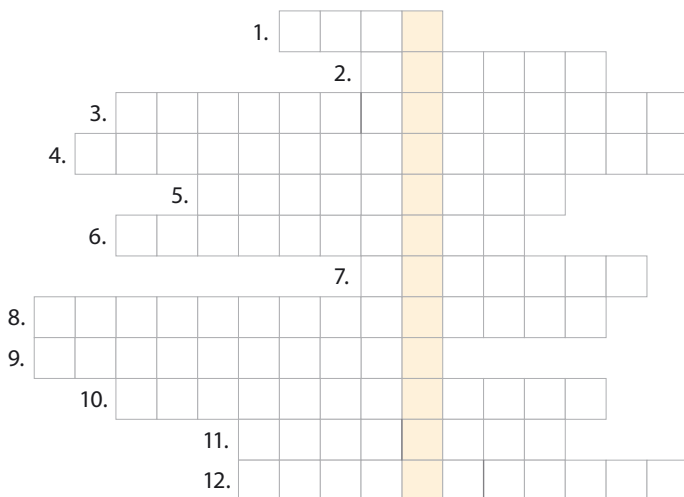
uniwersalność

elitarność

przewaga kultury słowa

wyrafinowanie

2 Rozwiąż krzyżówkę. Następnie wyjaśnij znaczenie otrzymanego hasła.

1. Zjawisko atmosferyczne spowodowane dużym zanieczyszczeniem powietrza przez człowieka.
2. Dzielnice wielkich miast zamieszkiwane przez najbiedniejszą ludność.
3. Określenie najbiedniejszych krajów świata, przede wszystkim z Afryki i Azji.

4. Zwolennicy ruchu społecznego, którzy akceptują ogólnosiwiatowy kierunek rozwoju cywilizacji, ale zwalczają jego negatywne aspekty społeczne i ekologiczne.
5. Inaczej wyjazd za granicę, np. w celu poszukiwania lepszych warunków życia.
6. Miasto zamieszkiwane przez kilka milionów mieszkańców.
7. Modny styl życia wywodzący się z USA, któremu początek dała popularność aerobiku.
8. Proces naśladowania masowego modelu życia ludności Stanów Zjednoczonych.
9. Amerykański stan, w którym położona jest Dolina Krzemowa.
10. Rewolucja ..... – polega na dynamicznym przyspieszeniu przepływu komunikatów między ludźmi przy wykorzystaniu najnowocześniejszych technologii.
11. Miasto, które w 1950 r. jako jedyne na świecie liczyło 10 mln mieszkańców.
12. Nazwa mediów społecznościowych w języku angielskim.

Hasło: _____

Wyjaśnienie: _____

_____

_____

- 3 Przyporządkuj przedstawione w tabeli skutki do właściwych procesów. Wybierz je spośród określeń oznaczonych literami A–D. W każdym wierszu tabeli zaznacz literę, którą oznaczono wybrane wydarzenie.

Wydarzenia				Skutki
A	B	C	D	rewolucja informacyjna
A	B	C	D	zanikanie lokalnych tradycji i obyczajów
A	B	C	D	rozwój masowej turystyki

- A. rozwój masowych środków transportu   C. upowszechnienie telewizji i internetu
 B. wzrost migracji do krajów rozwiniętych   D. popularyzacja kultury masowej

- 4 Uporządkuj chronologicznie wydarzenia. Wpisz właściwą literę w odpowiednie miejsce na osi czasu.

A horizontal timeline represented by a large orange arrow pointing to the right. Inside the arrow, there are four small white squares spaced evenly along the length, intended for placing letters A, B, C, and D to indicate the chronological order of events.

- A. wynalezienie telefonu komórkowego
 B. wysłanie pierwszego SMS-a
 C. wprowadzenie internetu do powszechnego użytku
 D. udostępnienie internetu w telefonach komórkowych

- 5 Zapoznaj się z tekstem źródłowym. Następnie przyporządkuj fragmenty tekstu oznaczone kolorami i literami A–D do kategorii pozytywnych albo negatywnych opinii lub faktów dotyczących globalizacji. Wpisz właściwe litery do tabeli.

Skrajni zwolennicy globalizacji uważają, że rynek poprawi sytuację każdego mieszkańca globu. Skrajni jej przeciwnicy uważają natomiast, że globalizacja przynosi korzyści tylko już w nieuzasadniony sposób uprzywilejowanym. Nawet bez dokładnej analizy danych statystycznych nietrudno zauważyć, że skrajne stanowiska w tym sporze są nieuzasadnione: z jednej strony, sytuacja wielu producentów z krajów Afryki i Ameryki Łacińskiej dostarczających towary na rynki światowe nie uległa poprawie, a z drugiej strony sytuacja olbrzymiej części ludności Chin i Indii, krajów dynamicznie włączających się w sieci światowych zależności gospodarczych, znacznie się poprawiła.

A ——— B ——— C ——— D ———

	Fakty	Opinie
pozytywne		
negatywne		

Na dobry początek

1 Dokończ zdania. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Najludniejszym kontynentem na świecie jest

- A. Afryka.   B. Ameryka.   C. Azja.   D. Europa.

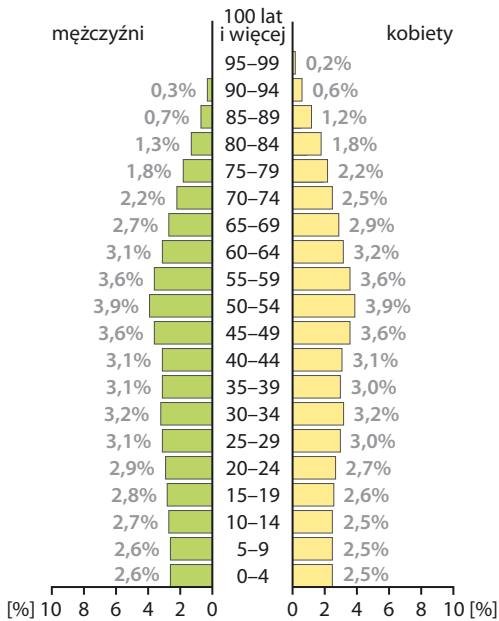
Najbiedniejsze państwa świata umownie są nazywane

- A. biednym Zachodem.   C. biednym Południem.
 B. biednym Wschodem.   D. biedną Północą.

2 Zapoznaj się z wykresami przedstawiającymi piramidę wieku. Następnie rozstrzygnij, w którym z przedstawionych regionów świata występuje problem starzenia się społeczeństwa. Uzasadnij odpowiedź.

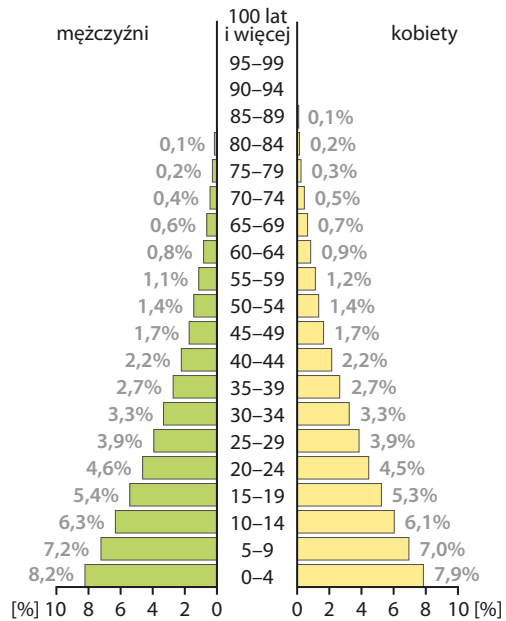
Europa Zachodnia, 2017 r.

191,758 mln osób

Czarna Afryka, 2017 r.

1 014,318 mln osób

- 3** Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe. Zaznacz literę „P” przy zdaniach prawdziwych, a „F” – przy fałszywych.

Efekt cieplarniany jest spowodowany topnieniem lodowców i podnoszeniem się poziomu wód mórz i oceanów.	P	F
Jednym z celów wprowadzania odnawialnych źródeł energii jest walka z ocieplaniem klimatu.	P	F
Protokół z Kioto został przyjęty, aby ograniczyć emisję gazów cieplarnianych do atmosfery.	P	F
Mimo amerykańskiego i chińskiego nacisku Dania i Japonia zrezygnowały z udziału w porozumieniu klimatycznym z Kioto.	P	F

- 4** Wykonaj polecenia na podstawie tekstu źródłowego.

Biedne Południe, które w najmniejszym stopniu przyczynia się do zmian w klimacie, które [...] nie dysponuje środkami, za pomocą których mogłoby walczyć ze skutkami zmian w klimacie [...] na wskazanych zmianach ucierpi najbardziej. Tymczasem państwa bogatej Północy, które [...] przyczyniają się w największym stopniu do zanieczyszczeń w środowisku [...], które dysponują środkami [...] [do walki z tymi zmianami], ucierpią na nich najmniej. Kiedy w państwach biednych będzie narastała niestabilność, państwa bogate mogą nawet skorzystać na ociepleniu klimatu. Jednak problemy Południa stają się również problemami Północy, chociażby ze względu na masowe migracje będące próbą ucieczki do tak zwanego lepszego świata.

- a)** Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie 1., 2. lub 3.

Paradoksalnie zmiany klimatu przynoszą najbardziej negatywne skutki państwom

A.	bogatej Północy,	które	1.	w najmniejszym stopniu przyczyniają się do globalnego zanieczyszczenia środowiska.
			2.	na wielką skalę zatruwają środowisko naturalne poprzez intensywną produkcję przemysłową.
B.	biednego Południa,		3.	w głównej mierze ponoszą nakłady finansowe na walkę z efektem cieplarnianym.

- ★ b)** Wymień dwa skutki dla ludzkości, do których prowadzi ocieplenie klimatu.

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

Podsumowanie rozdziału VI

Sprawdź, czy potrafisz

- 1** Uporządkuj chronologicznie wydarzenia z okresu po 1989 r. Wpisz właściwą literę w odpowiednie miejsce na osi czasu.

- A. przystąpienie Polski do Unii Europejskiej
- B. uchwalenie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej
- C. rozszerzenie NATO o Polskę, Czechy i Węgry
- D. utworzenie Wspólnoty Niepodległych Państw

Mapa do zadań 2. – 6.

- 2** Zamaluj na czerwono obszary państw, które powstały w wyniku rozpadu ZSRS.
- 3** Oznacz niebieską linią odcinki granic między Polską a państwami należącymi do NATO.
- 4** Otocz kółkiem nazwy stolic państw należących do Grupy Wyszehradzkiej.
- 5** Zamaluj na zielono obszary państw, które utworzyły Trójkąt Weimarski.
- 6** Podkreśl nazwy dwóch stolic, w których w 2004 r. i w 2005 r. islamscy terroryści związani z Al-Kaidą przeprowadzili zamachy na ludność cywilną.

7 Podkreśl nazwy obszarów, na których w latach 90. XX w. były prowadzone działania wojenne.

Czeczenia, wschodnia Ukraina, była Jugosławia, północna Grecja, Górski Karabach, zachodnia Białoruś, Półwysep Apeniński, Rwanda, Syria, Irak, Iran, Somalia, Korea Północna, Republika Południowej Afryki

8 Dokończ zdania. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wprowadzona w życie w Polsce mała konstytucja z 1992 r. tymczasowo

- A. utrzymywała model gospodarki centralnie planowanej.
- B. likwidowała zasadę trójpodziału władzy.
- C. zakazywała działalności partii postkomunistycznych.
- D. rozszerzała uprawnienia władzy wykonawczej.

Władimir Putin zastąpił na stanowisku prezydenta Federacji Rosyjskiej

- A. Michaiła Gorbaczowa.
- B. Borysa Jelcyna.
- C. Aleksandra Łukaszenkę.
- D. Wiktora Janukowycza.

Polska stała się państwem członkowskim Unii Europejskiej w czasie prezydentury

- A. Wojciecha Jaruzelskiego.
- B. Lecha Wałęsy.
- C. Aleksandra Kwaśniewskiego.
- D. Lecha Kaczyńskiego.

9 Oceń na podstawie danych z wykresu, czy poniższe zdania są prawdziwe. Zaznacz literę „P” przy zdaniach prawdziwych, a literę „F” – przy fałszywych.

Na polecenie władz ChRL wojsko dokonało masakry na placu Tian'anmen w Pekinie.	P	F
W wyniku ludobójstwa w Rwandzie zginęli członkowie plemienia Tutsi.	P	F
Oddziały serbskie dokonały ludobójstwa w Srebrenicy.	P	F
W czasie II wojny czeczeńskiej wojska rosyjskie dopuściły się zbrodni na ludności cywilnej.	P	F

10 Połącz postacie z właściwymi informacjami na ich temat. Następnie otocz kółkiem imiona i nazwiska osób, które otrzymały Pokojową Nagrodę Nobla.

- Nelson Mandela •
- Jassir Arafat •
- Dżohar Dudajew •
- Po ogłoszeniu niepodległości przez Czeczenię został jej prezydentem.
- W imieniu Palestyńczyków porozumiał się z Izraelem, został prezydentem Autonomii Palestyńskiej.
- W wyniku rewolucji róż został usunięty z funkcji prezydenta Gruzji.
- Zanim został prezydentem RPA, przez 27 lat był więźniem politycznym.

Zdajesz egzamin ósmoklasisty?

Sięgnij po repetytoria i arkusze Nowej Ery!

JĘZYK POLSKI • MATEMATYKA • JĘZYK ANGIELSKI

REPETYTORIA

Zawierają niezbędną teorię, wskazówki i zadania typu egzaminacyjnego. Pomagają krok po kroku wyćwiczyć umiejętności sprawdzane na egzaminie.

ARKUSZE

Pozwalają oswoić się z formą egzaminu, sprawdzić poziom przygotowania i wypracować skuteczne strategie egzaminacyjne.

Zamów i rozpocznij trening!

sklep.nowaera.pl

WCZORAJ I DZIŚ

Zeszyt ćwiczeń skorelowany z podręcznikiem *Wczoraj i dziś* dla klasy 8 zawiera różnorodne zadania dostosowane do potrzeb i możliwości uczniów, ułatwiające utrwalenie wiedzy oraz przygotowanie do sprawdzianów.

Stopniowanie trudności zadań

Na dobry początek łatwe ćwiczenia wprowadzające w temat lekcji.

Polecenia oznaczone gwiazdką służące do poszerzenia wiedzy z danego tematu.

Przygotowanie do sprawdzianów

Sprawdź, czy potrafisz zadania podsumowujące po każdym rozdziale.

Kształcenie najważniejszych umiejętności

Ćwiczenia odwołujące się do tekstów źródłowych, map czy ilustracji, pozwalające rozwijać umiejętności analizowania i interpretowania źródeł historycznych.

Zainteresowanie przedmiotem

Tajemnice minionego wieku ćwiczenia dla zainteresowanych najciekawszymi zagadnieniami historycznymi.

Korzystam z informacji interesujące treści połączone z zadaniami dostępne pod kodem QR.

Z DOSTĘPEM DO
docwiczenia.pl

Rozwiąż
dodatkowe
zadanie
docwiczenia.pl
Kod: H8XMMK

Dodatkowe materiały –
oglądaj, pobieraj,
drukuj.

Zeskanuj kod QR,
który znajdziesz
wewnątrz
zeszytu ćwiczeń,
lub wpisz kod na
docwiczenia.pl.

www.nowaera.pl

nowaera@nowaera.pl

Centrum Kontaktu: 801 88 10 10, 58 721 48 00

ISBN 978-83-267-3322-2

9 788326 173322